

At Kültürü ve At Yarışları-Düzce Örneği¹

Ömer Sivrikaya*

Düzce Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Düzce.

Öz

At ve binicilik, Türk kültürünün çok önemli bir parçasıdır. Kurtuluş savaşının en zor günlerinde bile at yarışları yapılmıştır. Ülkemizde 70'li yıllara kadar sosyal hayatın ayrılmaz bir parçası olan at, eğlence ve spor faaliyetlerinde başrolde-dir. Düzce'de at yarışlarının tarihi şehrin tarihi kadar eski ve halk arasında çok popülerdir. Düzce'nin bilinen ilk at yarışçısı Alhas Çavuş'tur. Düzce'de yapılan at yarışlarını, mesire yarışları ve düğün yarışları olarak iki gruba ayırmak mümkündür. Tam bir centilmenlik örneği olan yarışlar genellikle okul, cami yapımı gibi kamu yararına hizmetler için düzenlenmiştir. Düğünlerde deri kapma v.b. gibi atlı oyunlar da oynanmıştır. Düzce, otomobilin yaygınlaştığı yıllara kadar at yarışları konusunda bir merkezdir. Günümüzde bu özelliğini yeniden kazanması için kurumsal gayretlere ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: At, At Yarışları, Deri Kapma

Horse Culture and Horse Races-Düzce Sample

Abstract

The horse riding is an important part of Turkish culture. Horse races were used to be made even though in hardest times of liberation war. The horse, which was one of the most important symbols of social life until 1970s, play a significant role in entertainment and sports activities in our country. History of horse racings in Düzce is old as well as history of city and it's very popular. Alhas Çavuş is the first horseman in Düzce. The horse racings held in Düzce can be divided into two groups as recreation racings and wedding racings. A great example of sportsmanship races were generally organized for the public utility services such as school and mosque construction. Equestrian games such as Deri Kapma (leather grabbing) were played in weddings. Düzce was a center for horse racing by the time cars become widespread. Today, institutional efforts are needed in order to revive this culture.

Keywords: Horse, Horse Races, Leather Grabbing

A. TÜRK TARİHİNDE AT KÜLTÜRÜ VE AT YARIŞLARI

Türklerle ilgili birçok efsane, destan ve hikayede at, sahibinin yakın arkadaşı, zafer ortağı, en değerli varlığı sayılmıştır. Savaşta faydaları dolayısıyla kuvvet ve kudret timsali de olmuştur. At sürüleri ise zenginliğin ifadesi olarak görülmüştür (Çoruhlu, 2000).

At ve Türkler aynı zamanda tarih sahnesine çıkmıştır. Atla bu kadar bütünleşerek hayatının parçası yapmış ve bu sayede tarihi değiştirmiş başka bir millet yoktur. Bozkır kültürü gereği Türklerde at günlük hayatının bir parçasıdır. Dolayısıyla eğlence ve spor faaliyetlerinde de at, başrolde-dir.

¹ Bu çalışma 11-13 Aralık 2015 tarihinde Düzce'de düzenlenen Uluslararası 2. Düzce Konuralp Tarih, Kültür ve sanat Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak tarafımdan sunulan aynı isimli bildirinin düzenlenmiş şeklidir.

*Yazışma adresi. Email: omersivrikaya@duzce.edu.tr.

Eski Türklerde at yarışları çok ilgi toplayan bir spor, bir eğlence ve bir gelenektir. Her Cuma, bayram günleri, düğün, şölen, erkek çocuğun doğumu gibi şenliklerde, doğa koşullarının elverişli olduğu ilk ve sonbahar aylarında at yarışları düzenlemek, Türklerin en eski geleneklerinden biridir (Erim, 2007).

İslamiyet öncesi ve sonrası Türk devletlerinde av, çevgen ve yarışlar gibi atlı sporların çok yaygın olduğunu bilinmektedir. Osmanlı döneminde Orhan Bey, Bursa'yı alır almaz ilk işi, Bursa'da şimdiki Balıklı Köyü ile Atıcılar Meydanı arasındaki sahayı yarış yeri (koşu yeri)" olmak üzere ayırıp vakfetmek olmuştur. Bursalılar bayramlarını, burada yarışlar tertip ederek ve atlarla oyunlar oynayarak geçirirlerdi. Bu alan Osmanlıların ilk yaptığı spor alanıdır.

Fâtih Sultan Mehmet İstanbul'u fethettikten sonra, At Meydanı diye anılan şimdiki Sultan Ahmet Meydanı'nı hiç bir şekilde bozmamıştır. Aksine restore ettirmiştir. Eski zamanlarda, Rum halkının en çok sevdiği at ve araba yarışları bu At Meydanı'nda (Hipodrom) yapılmıştır. At Meydanı'na bu adın verilmesine neden, fetihten sonra binicilik eğitimi yapacak başka geniş alanın olmaması nedeniyle; Yeniçerilerin, sipahilerin, Saray ve sadrazam cündilerinin (binici), bu alanda eğitim yapmalarından ötürüdür. Türk gençleri ve çocukları da, bu At Meydanı'nda ata binmesini, ok atmasını ve cirit oynamasını öğreniyorlardı.

Türkler Bursa'dan başka, Edirne, İstanbul ve beylik merkezi olan Kütahya, Manisa, Karaman, Amasya v.b. gibi yerlerde birer yarış meydanı yapmışlardı. Her paşanın büyük ahırları, yüzlerce atı vardı (<http://www.kulturelbellek.com/turklerde-binicilik-tarihi/>).

B. ÜLKEMİZDE AT YARIŞLARI

Ülkemizde bugünkü anlamıyla düzenli yarışlar ilk kez 23 Eylül 1856 tarihinde İzmir'de yapıldı. O dönemin İngiltere Başkonsolosu Mr. Patterson ve Evliyazade Refik Bey'in öncülüğünde Smyrna Races Club'ı (İzmir Yarış Kulübü) kuruldu. O dönemin İzmir yarışları yılda bir kez Paskalya günleri düzenleniyordu. S.R.C. yarışları 20. yüzyıl başında en parlak dönemini yaşamış 1. Dünya Savaşı ile birlikte sona ermiştir.

Osmanlı Padişahları arasında spora düşkünlüğü ile ünlenen Abdülaziz de İstanbul Kağıthane'de, İzmir'dekine benzer biçimde at yarışları düzenletmişti. Aynı dönemlerde Samsun, Manisa, Diyarbakır'da da at yarışları yapıldığı bilinmektedir.

Ülkemizde de yarış ve yetiştiriciliğin jokey kulüp aracılığı ile düzenlenmesi düşüncesi 1909 yılında kurulan Osmanlı Jokey Kulübü ile eyleme dönüştürülmek istenmiş ama bu kulübün çalışmaları hakkında elimizde somut bilgiler bulunmamaktadır. 1909 yılında yayımlanan yönetmelikten Osmanlı Jokey Kulübü'nün Başkanlığını 1913 yılında Sadrazam olan Sait Halim Paşa'nın yaptığını anlaşılmaktadır.

Refik Evliyazade; S.R.C. yarışları I. Dünya Savaşıyla birlikte sona erince düzenli yarışların İstanbul'da yapılması çalışmalarına başladı. Dönemin güçlü ismi Enver Paşa'nın da desteklemesi sonucunda Sipahi Ocağı Binicilik Kulübü ve Islahi Nefsi Feres Cemiyeti (At Soyunu İyileştirme Derneği) 1913 yılında kuruldu. Veliefendi'nin

yarış yeri olarak seçilmesi de bu döneme rastlar. Aynı yıl Kadıköy'de de at yarışları yapıldığı bilinmektedir.

1920 yılında Mustafa Kemal Atatürk Ankara tren istasyonu yanında 1600 metrelik pisti olan bir alanda at yarışları düzenletmişti. Bu yarışların 30 Ağustos 1922'den sonra da sürdüğünü programda yazılı "Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin himaye-i fahimanelerinde Ankara'da icra edilecek Sonbahar At Koşuları" başlığından anlıyoruz. Çünkü Mustafa Kemal'in Gazi ünvanını alması 30 Ağustos 1922'de gerçekleşmiştir. Mustafa Kemal; Ulusal Kurtuluş Savaşımız'ın en zorlu günlerinde at yarışlarının düzenlenmesine öncülük etmiştir.

1922 yılında İskoçya'da Hamilton Park'ın (Hipodrom) yöneticiliğini yapan Sir Loftus Bates'in öncülüğünde Makrikuey Racing Syndicate (Bakırköy Yarışçılık Sendikası) kuruldu. Bu kuruluş Veliefendi Hipodromu'na öncelikle bir beton tribün yaptırdı ve engelli koşu pistini idman pistine dönüştürdü. Çağdaş kurullarla yapılan M. R. S. Yarışları bir yıl kadar sürdü. 1923'te kesintiye uğrayan yarışların yeniden başlatılabilmesi için Akif (Akson) Bey, Hacıbekirzade Ali Muhittin Bey, Nemlizade Mithat Bey, Sabri Bey gibi isimler çaba harcadılar ve Büyükdere çayırında at yarışlarının yapılmasını sağladılar.

1925 yılında Baron Hapes, Akif Akson ve Sabri Tulca bir şirket kurup, İstanbul yarışlarını yapmaya karar verdiler. Macaristan'dan gelen Dr. Çiki de bu gruba katıldı. Aynı yıl ülkemize iltica eden Beyaz Ruslar; Taksim'deki topçu kışlasından bozma stadyumda atletizm pistini geliştirerek tırıs yarışlar düzenliyorlardı. Taksim'de Arap atlarıyla da düz yarışlar yapılıyordu. Beyaz Ruslar, Taksim'deki pistin elverişsizliği nedeniyle Veliefendi'de tırıs yarışları için ufak bir kum pist yaptırdılar. 1925 yılında da parasal kaynak darlığı aşılamayınca kurulan şirket dağıldı ve 1926 yılı Veliefendi yarışları Sipahi Ocağı'nın sınırlı olanaklarıyla gerçekleştirildi.

İlk dönem yarışlarının dikkati çeken özelliği parasal kaynak darlığıdır. Müşterek bahis gelirleri olmayınca sağlanan kaynaklar yarışçılığı beslemeye yetmiyordu. Bu dönemlerde Veliefendi yarışları kaynak yönünden zorlanırken, İzmir yarışlarında ise bu sorun kısmen çözümlenmişti. Çünkü İzmir yarışlarının parasal kaynağı Hususi Muhasebelerce karşılanıyordu. 1927 yılında ilk kez düzenlenen Gazi Koşusu'nu Mustafa Kemal Atatürk'te Ankara Hipodromu'nda izlemişti.

Yarışçılığımız ilk kez yıllık programa (1927) bu dönemde kavuşmuştur. 1927 yılında İstanbul, Ankara ve İzmir'in yanı sıra Bursa, Adana, Samsun, Sivas ve Konya'da da yarışlar düzenlendi. Bursa, Adana ve Konya'da safkan İngiliz Atı koşuları da ilk kez bu yılda yapıldı.

Jokey Kulüp; 23 Ekim 1950 tarihinde kuruldu. 1954 yılında; İstanbul, Ankara ve İzmir'de toplam 43 yarış günlük bir program uygulanmıştı. Günümüzde ise bu 3 ilimize, Adana, Bursa, Şanlıurfa, Elazığ, Diyarbakır ve Kocaeli de eklenerek yarış yapılan il sayısı 9'a çıkartılmış ve at yarışları yıl boyunca aralıksız olarak düzenlenmeye başlamıştır (<http://www.tjk.org/TR/Kurumsal/Static/Page/Tarihce>).

C. DÜZCE'DE AT KÜLTÜRÜ VE YARIŞLAR

Düzce'de at yarışlarının tarihi şehrin tarihi kadar eskidir. Düzce isyanına katılan 4000 atlıdan bahsedilmektedir. Bu durum 1920'lerde bile bölgede ciddi bir at ve binici popülasyonu olduğunu göstermektedir (Şanda,2015).

Kocaeli - Bartın - Eskişehir arasındaki bölgede düzenlenen at yarışları, 90'lı yıllara kadar devam etmiştir. Son at yarışı 2006 yılında DÜZDER festivalinde Ağaköyü Merası'nda yapılmıştır. Köyler ve şehirler arasında ciddi rekabete sahne olan Düzce'deki at yarışlarını mesire yarışları ve düğün yarışları olarak iki grupta değerlendirmek mümkündür (Seyok, 2015).

Kaynak: Lütfü Şimşek Arşivi

Mesire yarışları; at yarıştırmaya müsait mesire alanları olan meralarda yapılmıştır. Bu alanlar; Uzunmustafa Merası, Sarayyeri Merası, Ağaköyü merası, Kiremitocağı Merası ve Hasbiler- Darıcıköyü Merası'dır. Yarış yapılan yerlerden de anlaşılacağı üzere Düzce'de yaşayan Çerkezler at yarışlarına daha meraklıdır. Panayır yapılan yıllarda Uzunmustafa Merası'nda panayır günlerinde yarışlar düzenlenmiştir (Karabulut, 2015).

Dönemin en çok rağbet gören eğlencesi olan mesire yarışları, okul, cami yapımı gibi hayır amaçlı düzenlenmiştir. Hatta Düzce'ye Kurtuluş Köyü'nden içme suyu getirilmesine destek amacıyla at yarışları düzenlenmiştir. Düzce'de yaşayanlar olarak bugüne kadar yararlandığımız pek çok hizmette atların ve biniciliğe gönül verenlerin hakkı vardır. Benzer şekilde 1954 yılında Demokrat Parti ilçe teşkilatı yararına at yarışları düzenlenmiştir. Düzenlenen yarışların bütçesi, at yarışlarına gönül vermiş

sponsorlardan alınan destekler ve izleyici bilet gelirlerinden oluşturulmuştur. Yarışlarda o günün şartlarında teşvik edici ödüller verilmiştir (Güney, 2015).

Kaynak: Lütfü Şimşek Arşivi

Yarışları organize edenler genellikle eski yarışçılar ve at sahipleridir. Tamamen sivil ve gönüllü bir organizasyon olarak düzenlenen yarışlara belediye ve kamu kurumlarından sadece parkur düzenlemesi gibi konularda yardım alınmıştır. Bölgede bu durumun istisnası Bartın Belediyesi tarafından düzenlenen at yarışlarıdır (Yıldız, 2015).

Yarışlar genellikle İngiliz, Arap, Köylü ve Rahvan olmak üzere dört kategoride yapılmıştır. Daha sonraları bu kategorilere yarışa katılan atların özelliklerine göre İngiliz atlarının katıldığı Büyük Sürat (2000 m) ve Handikap (2000 m) ile Arap atlarının katıldığı Küçük Sürat (1200 m) ve Tahammül (3000 m) kategorileri eklenmiştir. Yarış parkurları elips şeklinde dizayn edilmiş, kazıklar ve aralarına gerilen iplerle parkur köşeleri netleştirilmiştir. Yarış kuralları son derece sadedir. Yarış hakem heyeti tecrübeli eski biniciler ve sözü geçen yaşlılardan oluşturulmuştur. Yarış başlama çizgisinde atların önde geride olmasını ayarlamak, hakemin adaletine bağlıdır. Hakemlerin kararlarına itiraz etmek mümkün olsa da karşı çıkmak söz konusu değildir (Kap, 2015).

Rahvan, atın tek ayak koşma stiline verilen addır. Atın aynı taraftaki ayaklarının birlikte hareket ettiği, binicisini sarsmayan, yürüme ile koşma arasında bir koşu şeklidir (<http://www.muglakulturturizm.gov.tr/TR,73672/rahvan-at-yarisleri.html>). Bu tarz yetiştirilen atlar ve yarışları da ilgi çekerdi. Düzc'e de rahvan atları Akçakoca yöresinde bulunurdu. Yarışlara katılanlar genellikle oradan gelmiş ve şehir dışından gelen diğer rakiplerle yarışmıştır. Kasap Hüseyin ve atı rahvan yarışlarının unutulmazlarıdır (Karabulut, 2015).

Kaynak: Alhas Çavuş ve oğlu Muzaffer Eroğlu- Lütfü Eroğlu Arşivi

Geçmişten bugüne çok önemli at yetiştiricileri ve yarışçılardan bahsetmek mümkündür. Bunların çok önemli bir kısmı Çerkezdir. Alhas Çavuş lakaplı Alhas Eroğlu (ö.1947), Musul'da at yarışlarına katılmış bilinen en eski isimlerdendir. Kendisi daha sonra Musul'dan yarış atları getirmiştir. Bu bilgiyi teyit eder şekilde Türkiye Jokey Kulübü kurucularından Sait Akson, anılarında ülkemize gelen Arap yarış atlarının kaynağını Musul ve Kerkük olarak zikreder. Nadir at hastalıklarının tedavisinden anlayacak kadar birikimli olan Alhas Çavuş, Düzce'de şu anda valilik binasının olduğu muhitte bulunan ahırında atlarla ilgilenmiştir. Alhas Çavuş'un oğlu Muzaffer Eroğlu'da yarışlara katılmış ve yarış atlarıyla meşgul olmuştur. Bir başka önemli isim Yarışçı veya Koşucu lakabıyla bilinen Tefik Aypar'dır. Düzce ve civarında pek çok yarışa katılmış ve kazanmış olan Tefik Aypar'ın, İzmir'de düzenlenen ilk yarışlarda yer almış, Ülkemizin ilk jokeyi sayılabilecek Salihlili bir Çerkez olan Koşucu Bekir ile aynı lakabı alması dikkat çekicidir.

Elmalıklı Kamil Efendi ve çocukları Belediye başkanlığı da yapmış olan Necip Güney ve Cevat Güney, yarışlara katılmış ve sonrasında biniciliğe maddi destek vermiş önemli isimlerdir. Mehmet Nazım Eğilmez, Türkmen olmasına rağmen ailesi Kafkasya'dan Düzce'ye göçmüş döneminin önde gelenlerindedir. Yine Çilimli Mehmet Ağa (Şanda) Çerkez olmayıp at yarışı yapan ve yarışları destekleyen önemli bir isimdir. Kemalettin Gürbüz, Eskişehir Çifteler'de yarışıp derece almış önemli bir binicidir. Şamil Yıldız Bartın Belediyesi yarışını kazanmış, Güzelyalı isimli atıyla uzun zaman geçilmemiştir. Kasap Hüseyin Keser, Hikmet Yarar ve Erol Seyok gibi daha pek çok isim Düzce'de at yarışlarına ve biniciliğe emek vermiştir (Aypar, Karabulut, Yıldız, 2015).

Kaynak: Lütfü Şimşek Arşivi

Düğün yarışları da benzer kategoriler ve düzende yapılmıştır. Bu yarışların diğer yarışlardan farkı bütçesinin düğün sahibi tarafından oluşturulması ve daha esnek kurallarla yapılmasıdır. Çerkez düğünlerinde yapılan at yarışları yanında 1970'li yıllara kadar oynanan "Deri Kapma" oyunu binicilik faaliyetlerinde önemli bir yer tutar. Bu oyunun 3000 yıllık bir geçmişi vardır. Gökbörü, Afganistan'da Buzkaşi ve Kazakistan'da Kokpar adıyla federasyonu bile olan çok yaygın bir spordur. Orta Asya'da çok yaygın olan bu oyun bölgemizde "Deri Kapma" olarak oynanmıştır.

Büyük Asya Türk toplumlarında M.Ö. 276 yılından itibaren yapıldığı anlaşılan Kök Böri, günümüzde de en popüler geleneksel sporlardan biri olduğu görülmüştür (<http://www.gelenekselfed.gov.tr/dosyalar.html>). Gökbörü oyunu Türklerin tarihî ve millî sporlarından biridir. Bugün dahi Türkistan Türklerinin en önemli atlı sporlarından birini teşkil eden gökbörü oyunu, cirit gibi atlı bir spordur ve esas, at salıp koşarak oğlağı kapmak ve rakibin kalesinden geçirerek sayı kazanmak

üzerindedir. Gökbörü oyunu, Türkistan kökenli olup, binlerce yıldan beri, atlı savaşçıların kendilerini barış zamanlarında zinde tutmak için oynadıkları atlı müsabakalardan biridir. Günümüzde Kırgızistan, Kazakistan, Özbekistan, Türkmenistan, Moğolistan, Tacikistan ve Afganistan'da oynanmaktadır. Oyun halen en doğal haliyle oynanmakta ve seyredildiği zaman tam bir savaş oyunu havası vermektedir (<http://avrasyasporbirligi.com/82-avrasya/binicilik/76-gökbörü.html>).

Bölgemizde “Deri Kapma” olarak oynanan bu oyun, yöreye has kuralları olan Gökbörü'den farklı oynanan atlı ve yayaların katıldığı bir takım oyunudur. Düzce'de yaşayan Çerkezler yaşadıkları yöreye göre üçe ayrılmıştır. Oynanan oyunlar Düzce'den bu üç yöreden oluşan takımlarla, dışarıdan misafir olarak gelen Hendek ve Sapanca gibi yörelerin takımlar arasında oynanmıştır. Oyun genel hatları ile şöyle icra edilmekteydi. Her takım kendi takım özelliklerine göre bir kazanma stratejisi oluştururdu. Yeni kesilen bir koyun veya keçinin derisi, düğün evinden belli bir mesafe uzakta bulunan bir ağaçtan bir hakem tarafından sallanırdı. Başlama işareti ile atlı ve yaya takımlar deriyi kapıp diğer takımları atlatarak, yorarak veya geçemeyeceği yerlere getirerek deriyi kaptırmadan düğün evine getirmesi gerekiyordu. Bu oyun esnasında en güzel kıyafetleri ile çamur içinde kalan yaralanan hatta atını kaybeden olsa da en küçük bir tartışma çıkmadan, tam bir sportmenlik içinde oyun oynanıyordu. Oyunun ödülü çoğunlukla bir mendil veya en fazla işlemeli bir havludur (Aypar, Yıldız, 2015).

Ödülü almak için bazı yarışçıların atıyla evlerin ikinci katına çıktığı olmuştur. Bu durum ev sahibine eziyet verse de bir şeref olarak addedilmiş ve izleyiciler tarafından nadir görülebilecek bir güzellik olarak benimsenmiştir. Düğünlerde çok olmasa da Atla akrobasi gösterileri de yapılmıştır. Yerdeki bir mendile koyulan madeni parayı, atı sürerken eğilip alma şeklinde yapılan yarışmalar yapılmıştır. Yere konulan para bir mecdiye veya altın olmuştur (Aydın, 2015).

Kaynak: 70'li yıllar Düzce Sarayyeri Merası -İhsan Çetin Arşivi

Düzce at yarışlarının yapıldığı yıllarda nalbantlık ve saraçlık gibi atla ilgili mesleklerde bir merkez olmuştur. Nadir ustalar tarafından yapılan Çerkes kamçıları, koşum takımları gümüş işlemleri ile aynı zamanda veteriner olan nalbantlar yarış atları hususunda uzmanlaşmış, yarışlara özel nal yapımı ve nallama işlemleri yapmışlardır. Bu hizmetleri almak için Kocaeli - Bartın - Eskişehir arasındaki bölgede yaşayan at sahipleri Düzce'ye gelip gitmiştir. Özetle 1970'li yıllara kadar Düzce önemli bir atçılık merkezi olmuştur (Ersan, Karabulut ve Yıldız, 2015).

Motorlu araçların atların yerini alması ve at yarışı yapılan alanların farklı amaçlarla kullanılması sebebiyle Düzce'de at yarışları yapılamamıştır. At sevgisinin yeni nesle aktarılamaması ve sektörleşen binicilik sporunun ekonomik ölçeğinin büyümesi Düzce'de atçılık ve binicilik geleneğinin zayıflamasına sebep olmuştur. Bugün birkaç işletme ve meraklı birkaç iş adamı dışında ciddi bir atçılık ve binicilik faaliyeti yoktur. Düzce'de bugüne kadar atçılık ve binicilikle alakalı bir kulüp veya dernek faaliyeti olmamıştır.

Günümüzde Düzce'de yarış atları yetiştirilmeye ve bakılmaya devam ediyor. 1993'ten beri pansiyon ve yetiştiricilik yapan Hızal At çiftliği pek çok derece almış at yetiştirmiştir. Yetiştirdiği atları satarak ve sattığı atların derecelerinden yetiştirme payı alarak ve yarış atlarına pansiyon hizmeti vererek faaliyetlerini devam ettirmektedir. 2006 yılında gazi Koşusunu kazanan Hızalbeyi Düzce'de yetişip en önemli dereceyi yapan attır. Yine Hızal At Çiftliği tarafından yetiştirilen Kaneko, yurt dışına çıkmış, Dubai'de yarışmış ve bugüne kadar yaklaşık 1.500.000 TL ile Düzce'de yetişmiş en çok gelir elde ettiren attır. Çilimli'de Celalettin Alkan da benzer bir yetiştiricilik faaliyeti yürütmektedir. Binef At Çiftliği, turistik amaçla hizmet veren bir işletmedir. Ata binmek yanında yeme-içme ve ağırlama hizmetleri veren işletme atçılık geleneğini yaşatmaya çalışmaktadır (Hızal ve Siyok, 2015).

Kaynak: 2006 yılı Ağaköyü Merası - Atilla Gösterişli Arşivi

Kültürümüzde derin izleri olan, ayrılmaz bir parçamız iken hayatımızdan neredeyse çıkmak üzere olan atçılık ve binicilik faaliyetlerinin ilimizde yeniden canlandırılması için, konuyla ilgili daha fazla bilimsel çalışma yapılması, özellikle gençlere yönelik atı ve biniciliği özendirerek projeler geliştirilmesi, mevcut işletmelerin desteklenmesi yetiştiricilik ve turizm boyutunun öne çıkarılması için ulusal-uluslararası işbirlikleri kurulması ve bu çalışmaları organize edecek bir kulüp kurulması, Düzce’de atçılık ve biniciliğin yeniden canlanması için yapılması önerilen çalışmalardır.

Önerilen bu çalışmaların yapılması, kültürümüzde ve tarihimizde müstesna bir yeri olan ve Düzce’de eğitim gördüğümüz okula, ibadet ettiğimiz camiye ve içtiğimiz suya kadar hakkı geçmiş At ve biniciliğe karşı vefa borcumuzdur.

KAYNAKÇA

Erim, D. (2007). Türkiye Selçuklu Devleti’nde Spor ve Eğlence Hayatı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.

Çoruhlu, Y. (2000). *Türk Mitolojisinin Anahatları*, Kabalıcı Yayınevi, 141.

Kişisel Görüşmeler

Niyazi Aydın, Bayramcı köyü, Düzce, 12.10.2015

Şadan Aypar, Kültür mh., Düzce, 03.10.2015

Ruhi Ersan, Kalıcı konutlar, Düzce, 07.10.2015

Lütfü Eroğlu, Binef At Çiftliği, Düzce, 08.10.2015

Ahmet Güney, Cedidiye Mh. Düzce, 12.10.2015

Yavuz Hızal, Hızal at çiftliği, Düzce, 21.10.2015

Talih Kap, Hendek, 26.10.2015

İlhami Karabulut, Kalıcı konutlar, Düzce, 07.10.2015

Murat Seyok, Binef At Çiftliği, Düzce, 07.10.2015

Maksut Şanda, İstanbul, 28.10.2015

Şamil Yıldız, Sarayyeri Mh., Düzce, 21.10.2015

İnternet Kaynakları

<http://www.kulturelbellek.com/turklerde-binicilik-tarihi/>

<http://www.tjk.org/TR/Kurumsal/Static/Page/Tarihce>

<http://www.circassian.us/Haber-Oku/default.asp?sayfa=basinoku&id=37>

http://medya.tjk.org/medyaftp/pdf/SAITAKSON_YARISCILIK_ANILARI.pdf

<http://www.muglakulturturizm.gov.tr/TR,73672/rahvan-at-yarislari.html>

<http://avrasyasporbirliigi.com/82-avrasya/binicilik/76-gökbörü.html>

<http://www.gelenekselfed.gov.tr/dosyalar.html>